

ARKEN KARMØY
Postboks 108
NO 4295 VEAVÅGEN

Vi trenger flere opplysninger for å behandle søknaden – varsel om avslag på søknad

Saken gjelder Karmøy - Gnr/bnr 58/67 - Havnegata 9 - Søknad om samtykke.

Vi viser til søknad av 21.04.2023 om samtykke etter arbeidsmiljøloven § 18-9. Vi mottok søknaden fra NORTH ARK AS på vegne av ARKEN KARMØY. Vi trenger flere opplysninger før vi kan behandle søknaden.

For å unngå at vi avslår søknaden om samtykke, må dere sende oss dokumentasjonen som mangler, **innen 06.06.2023.**

Søknaden omfatter tiltakstype Bruksendring og bygningstype Hospits, pensjonat.

Bruksareal (BRA) for tiltaket er ca. 570 m². Totalt antall arbeidstakere er 1.

Det søkes om bruksendring av 3. etasje i et bygg, som går over flere etasjer, fra industri til hospits/sporadisk overnatting. Tiltakshaver opplyser om at tiltaket ikke skal drives av virksomhet eller arbeidstaker, men at eier skal gjøre alt arbeid selv.

Vi opplyser derfor om at Arbeidstilsynet i første omgang gjør sine vurderinger basert på tiltakstype og bygningstype og ikke hvilken driftsform tiltakshaver velger på søknadstidspunktet. Dette kan endre seg uten at dette vil kreve en ny søknad til kommunen og Arbeidstilsynet vil derfor ikke få saken opp til ny behandling. Vi må derfor hovedsakelig gjøre våre vurderinger uavhengig av driftsformen på søknadstidspunktet.

Dette har vi mottatt fra dere

Saksbehandlingen er basert på følgende dokumentasjon:

- 1 Søknad om samtykke
- 2 Arken Hospits brannskisse.pdf
- 3 Vedlegg A2
- 4 Vedlegg A1 (for egenerklæringen)
- 5 Vedlegg A3
- 6 Søknad til arbeidstilsynet

- 7 egenerklæring.
- 8 Arken Hospits- Luftmengder.
- 9 Vedlegg B1 - kopi søknad til arb.tilsynet.

Dette mangler

- Målsatte tegninger
- Sikkerhet ved renhold, vedlikehold, montering og liknende
- Rømningsveier og nødutganger
- Ventilasjon
- Romhøyde
- Lasteramper og varemottak
- Personalrom – garderober
- Personalrom – toaletter
- Rom for renholdsutstyr
- Personalrom – spise- og pauserom

Målsatte tegninger

Ved søknad om Arbeidstilsynets samtykke skal blant annet målsatte tegninger som beskriver avstander, funksjoner og areal (situasjonsplan, plan-, snitt-, fasade- og innredningstegninger mv.) legges ved søknaden.

Vi har ikke mottatt det tegningsgrunnlaget som er nødvendig for å kunne vurdere om kravene til fysisk arbeidsmiljø vil bli ivarettatt i tiltaket dere har søkt om. Nedenfor lister vi opp det vi vurderer at mangler, og som tiltakshaveren må dokumentere.

- Dere må sende inn fasadetegninger og en snitt-tegning av etasjen. Videre må dere sende inn plantegninger av plan under den omsøkte slik at vi kan se hvordan man kommer seg ra vei/offentlige områder, inn i bygget og opp til tiltaket.

Dere finner mer informasjon om hvilke vedlegg som må følge med søknaden, på www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/#Dokumentasjonsomskalfølgemesøknaden . Her finner dere også lenker til det aktuelle regelverket.

Sikkerhet ved renhold, vedlikehold, montering og liknende

Arbeidsmiljøloven § 4-4 første ledd stiller krav om at bygningsmessige forhold skal være fullt forsvarlige. Arbeidsplassforskriften § 2-5 utdyper arbeidsmiljøloven § 4-4 og stiller krav til at bygninger, bygningselementer og installasjoner skal være utformet, plassert og innredet slik at vedlikehold og renhold kan foregå på en trygg måte.

Arbeidstilsynet har ikke mottatt tilstrekkelige opplysninger om at planene for sikkerhet ved renhold, vedlikehold og montering er i tråd med de gjeldende kravene. Nedenfor lister vi opp det vi vurderer at mangler, og som tiltakshaver må dokumentere.

- dere har erklært at kravene til sikkerhet ved renhold, vedlikehold, montering og liknende ikke er relatert til et mulig risikoforhold i det søknadspliktige tiltaket. Vi er usikre på om dette er tilfellet. De preaksepterte løsningene sier blant annet "Bygget skal ha løsninger som bidrar til at arbeid med montering, justering, kontroll, renhold, vedlikehold og ettersyn av bygningen eller tekniske installasjoner, kan gjennomføres farefritt.
- Dette må dere redegjøre for.

Krav til sikkerhet ved renhold, vedlikehold, montering og liknende

Kravene til sikkerhet ved renhold, vedlikehold, montering og liknende framkommer av arbeidsplassforskriften § 2-5 og suppleres av forskriftens kommentardel, andre aktuelle bestemmelser i forskriften og veiledninger.

Arbeidsoppgaver som er knyttet til renhold, vedlikehold og ettersyn av bygninger, bygningselementer og installasjoner, skal være risikovurdert på forhånd og ivaretatt med nødvendige sikkerhetstiltak. Derfor skal tiltakshaver sørge for at bygget har løsninger som bidrar til at arbeid med montering, justering, kontroll, renhold, vedlikehold og ettersyn av bygningen eller tekniske installasjoner, kan gjennomføres farefritt.

Det skal være sikker atkomst og nødvendig fri høyde og bredde der det utføres slikt arbeid. Tekniske innretninger som ikke kan etterses og vedlikeholdes fra gulvet eller fra atkomst på selve innretningen, bør ha montert trapp, leder eller liknende.

Arbeid på tak

Atkomst til tak skal fortrinnsvis være gjennom dør eller luke. På bygninger der gesimshøyden er mer enn 5 m, skal det være montert stige feste, slik at en kan bruke en løs stige dersom det likevel blir nødvendig å bruke stige som atkomst. Der sikkerhetstau er nødvendig for å sikre arbeidstakerne under arbeidet, skal det være montert festepunkter for sikkerhetstau på hensiktsmessige steder.

Arbeid på fasader

Tiltakshaver skal tilrettelegge bygget slik at også vedlikehold, renhold og inspeksjon av fasader kan gjennomføres sikkert. Som hovedregel skal det brukes kollektive sikringstiltak for arbeidstakere som skal utføre arbeid på fasader. Det vil si at atkomstveien må være sikker, og at bygget må være tilrettelagt for at det kan brukes for eksempel stillas, hengestillas, lift eller liknende for arbeid i høyden. Bygget skal så langt det er mulig tilrettelegges slik at en ikke trenger å bruke tau som atkomstvei eller for å utføre arbeid på fasader, jf. forskrift om utførelse av arbeid § 17-24.

Andre forhold

Vinduer, takvinduer og ventilasjonssystemer som kan åpnes eller reguleres, skal være utformet og plassert slik at de kan betjenes på en sikker måte og at de ikke utgjør en fare for arbeidstakerne når de er åpne.

Bygningsdeler, takvinduer eller konstruksjoner som er for svake til å trå på, og hvor det er fare for fall, skal være merket og sikret med avsperring, gangbaner eller andre sikringstiltak.

Der det er nødvendig, skal luker, dører og stengsler kunne sikres i åpen stilling og åpnes fra begge sider.

Vi gjør oppmerksom på at kravene til sikkerhet ved renhold, vedlikehold og montering forvaltes strengt. Dere finner nærmere veiledning om kravene og hvordan de kan oppfylles,

på www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/#Lastnedskjemaforegenerklæring og www.arbeidstilsynet.no/tema/arbeid-i-hoyden/. Her finner dere også lenker til det aktuelle regelverket.

Rømningsveier og nødutganger

Arbeidsmiljøloven § 4-4 første ledd stiller krav om at bygningsmessige forhold skal være fullt forsvarlige. Arbeidsplassforskriften § 2-21 utdyper kravene og stiller krav til at arbeidstakerne raskt og på en sikker måte skal kunne evakueres fra alle arbeidsplasser og personalrom ved fare.

Arbeidstilsynet har ikke mottatt tilstrekkelige opplysninger om at rømningsveier og nødutganger planlegges i tråd med de gjeldende kravene. Nedenfor lister vi opp det vi vurderer at mangler, og som tiltakshaver må dokumentere.

- Dere har erklært at dere ivaretar kravene til rømningsveier og nødutganger i de preaksepterte løsningene. Vi er usikre på om dette er tilfellet. Vi etterspør plantegninger av rømningsveien videre ned i 1. etasje og ut på gaten.

Krav til rømningsveier og nødutganger

Krav til rømningsveier og nødutganger framkommer av arbeidsplassforskriften § 2-21 og suppleres av forskriftens kommentardel, andre aktuelle bestemmelser i forskriften og veiledninger. Bygninger og arbeidsplasser skal ha tilstrekkelige rømningsveier og nødutganger, som til enhver tid skal være åpne for fri ferdsel og som lett kan åpnes innenfra uten hjelpemidler. Rømningsveiene og dører som er plassert i rømningsveiene, skal være godt merket. Dører som er plassert i rømningsveien skal åpne i rømningsretningen.

Hvor mange rømningsveier og nødutganger lokalene skal ha, og hvordan de skal fordeles og utformes, må tilpasses arbeidsplassens bruk, utstyr og dimensjoner, og etter det høyeste antallet personer som kan være til stede.

Rømningsveier og nødutganger skal så direkte som mulig føre ut i det fri eller til et sikkerhetsområde eller rom som er tilrettelagt for å beskytte mot farer som kan oppstå, og hvor arbeidstakerne skal kunne oppholde seg i sikkerhet til de kan reddes, eller til faren er over.

Arbeidsplassforskriften § 2-13 andre ledd sier at flukt- og rømningsveier samt nødutganger skal være utstyrt med nødbelysning tilstrekkelig til å dekke behovet i tilfelle svikt i den ordinære belysningen.

Vi gjør oppmerksom på at kravene til rømningsveier og nødutganger forfalt strengt. Dere finner nærmere veiledning om kravene og hvordan de kan oppfylles, på www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/#Lastnedskjemaforegenerklæring og www.arbeidstilsynet.no/tema/vold-og-trusler/. Her finner dere også lenker til det aktuelle regelverket.

Ventilasjon

Arbeidsplassforskriften §§ 2-14 og 7-1 stiller krav til klima, ventilasjon, luftkvalitet med mer. Arbeidslokaler skal være utformet og innredet slik at de enkelte arbeidsplassene og personalrommene får tilfredsstillende klima når det gjelder temperatur, fuktighet, trekk, luftkvalitet og sjenerende lukt, og at de beskytter mot giftige eller helsefarlige stoffer.

Arbeidstilsynet har ikke mottatt tilstrekkelige opplysninger om at planene for ventilasjonsanlegg er i tråd med de gjeldende kravene. Nedenfor lister vi opp det vi vurderer at mangler, og som tiltakshaver må dokumentere.

- Dere har erklært at dere ivaretar kravene til klima, ventilasjon og luftkvalitet mv. i de preaksepterte løsningene. Vi er usikre på om dette er tilfellet. At dere har valgt noe mindre ventilasjonsmengder i soverom/oppholdsrom for besøkende/overnattende er greit nok. De preaksepterte løsningene sier allikevel blant annet "Ventilasjonsløsningen skal være i samsvar med Arbeidstilsynets veiledning 444 – Klima og luftkvalitet på arbeidsplassen".
- Denne sier blant annet at en materialeemisjon på 0,7 kun kan brukes ved bruk av materialer med dokumentert lav emisjon. Dere må derfor dokumentere alle materialbruk i tiltaket, og hvorfor dere derfor kan bruke verdien, eller bruke den laveste verdien for normale udokumenterte materialer på 1,4.

Krav til ventilasjon

Arbeidsplassforskriften stiller krav til inneklima. Arbeidslokaler og arbeidsplasser, eller andre områder som arbeidstakerne har tilgang til og hvor arbeidet eller prosesser kan føre til forurensning av luften, skal ha mekanisk ventilasjon og prosesstilpasset avsug. Dette skal sørge for at konsentrasjonen av kjemikalier i arbeidsatmosfæren holdes på et forsvarlig nivå.

Arbeidstilsynets veiledninger Inneklima og luftkvalitet på arbeidsplassen og Ventilasjon på arbeidsplassen inneholder normer for tilfredsstillende inneklima og luftkvalitet. Veiledningen fastslår at balansert mekanisk ventilasjon som hovedregel sikrer tilstrekkelig luftskifte og dermed tilfredsstillende inneklima generelt. Dette legges til grunn for vår forvaltningspraksis.

Arbeidstilsynet stiller ikke konkrete krav til løsninger, men til dokumentasjon som viser at dere planlegger løsninger som gir tilfredsstillende inneklima uavhengig av arbeidets art. Velger dere ventilasjonsløsninger som oppfyller normene som er angitt i veiledningene, vil kravene til inneklima og luftkvalitet normalt være ivaretatt.

Vi gjør oppmerksom på at kravene til tilfredsstillende inneklima forvaltes strengt. Dere finner nærmere veiledning om kravene og hvordan de kan oppfylles, og lenker til det aktuelle regelverket ved å følge lenkene nedenfor.

- Dokumentasjonskrav: www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/veiledning-til-dokumentasjonskrav-ved-soknad-om-arbeidstilsynets-samtykke/krav-til-ventilasjon/
- Inneklima og luftkvalitet på arbeidsplassen: www.arbeidstilsynet.no/tema/inneklima/
- Ventilasjon på arbeidsplassen: www.arbeidstilsynet.no/tema/inneklima/ventilasjon/
- Krav til fysisk arbeidsmiljø: www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/#Lastnedskjemaforegenerklæring

Romhøyde

Arbeidsmiljøloven § 4-4 første ledd stiller krav om at bygningsmessige forhold skal være fullt forsvarlige. Arbeidsplassforskriften § 2-8 utdyper kravene som står i arbeidsmiljøloven § 4-4, og stiller særskilte krav til at romhøyden i arbeidsrom og personalrom skal tilpasses rommets gulvareal og den virksomheten som drives der.

Arbeidstilsynet har ikke mottatt tilstrekkelige opplysninger om at romhøyden i arbeidslokalene er planlagt i tråd med de gjeldende kravene. Nedenfor lister vi opp det vi vurderer at mangler, og som tiltakshaver må dokumentere.

- Dere har erklært at kravene til romhøyde ikke er et relevant tema i det søknadspliktige tiltaket. Vi er usikre på om dette er tilfellet. De preaksepterte løsningene sier blant annet "Netto romhøyde i arbeidsrom, og gjennomsnittlig netto romhøyde i arbeidsrom med skråtak, må være minst 2,7 m."
- Dere har ikke sendt inn snitt-tegning så vi kan ikke se om dette kravet er ivaretatt. Tiltakstypen vil ha noe å si for hvilke rom/områder vi tenker romhøyde er et relevant tema, men utgangspunktet er at temaet er relevant.

Krav til romhøyde

Kravene til romhøyde framkommer av arbeidsplassforskriften § 2-8 og suppleres av forskriftens kommentardel, andre aktuelle bestemmelser i forskriften og veiledninger. Netto romhøyde i arbeidsrom skal som hovedregel være minst 2,7 m. For arbeidslokaler som er mindre enn 40 m² kan den gjennomsnittlige romhøyden være ned til 2,4 m.

For arbeidsrom som har skråtak, gjelder kravet for den gjennomsnittlige romhøyden. I arbeidsrom med skråtak skal romhøyden være minst 2,2 m der mennesker skal stå oppreist.

Den gjennomsnittlige romhøyden i spiserom på inntil 60 m² bør være minst 2,4 m, og i spiserom over 60 m² bør romhøyden være minst 2,7 m. Når det gjelder garderobes, vaskerom, dusjrom og toaletter, kan romhøyden være ned til 2,2 m.

Når romhøyden skal beregnes, skal det laveste punktet legges til grunn. Det betyr at hvis for eksempel ventilasjonsanlegg og lysarmaturer er montert i tak, og dermed gir en lavere romhøyde enn himlingen, skal romhøyden beregnes fra det lavest punktet på ventilasjonsanlegget eller lysarmaturene.

Kravene til romhøyde er ikke absolutte forskriftskrav, og vi kan derfor vurdere at andre presenterte løsninger er tilstrekkelige for å oppfylle kravet.

For at Arbeidstilsynet skal akseptere avvik, må det foreligge kompenserende tiltak, utover det som følger av lov eller forskrift. Forutsetningen for en slik aksept er at arbeidsmiljøet etter en samlet vurdering fremstår som fullt forsvarlig. Tiltakshavere må dokumentere at de har gjort en helhetsvurdering av innemiljøet og dokumentasjonen må inneholde romutforming, dagslys og utsyn, luftmengder osv. Et eksempel på kompenserende tiltak kan være at vindusarealene økes, slik at arbeidsrommene og personalrommene får mer tilgang til dagslys og utsyn enn det forskriftskravene stiller.

Vi gjør oppmerksom på at kravene til romhøyde forvaltes strengt og at avvik vil vurderes i hvert enkelt tilfelle. Dere finner nærmere veiledning om dokumentasjonskrav ved søknad om samtykke, på www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/#Lastnedskjemaforegenerklæring og www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/veiledning-til-dokumentasjonskrav-ved-soknad-om-arbeidstilsynets-samtykke/. Her finner dere også lenker til det aktuelle regelverket.

Lasteramper og varemottak

Arbeidsmiljøloven § 4-4 første ledd stiller krav om at bygningsmessige forhold skal være fullt forsvarlige.

Arbeidsplassforskriften § 2-20 utdyper kravene i arbeidsmiljøloven § 4-4, og stiller særskilte krav til at lasteramper og varemottak skal være dimensjonert for den lasten som skal transporteres og det utstyret som benyttes for transport og håndtering av last.

Arbeidstilsynet har ikke mottatt tilstrekkelige opplysninger om at planene for lasteramper og varemottak er i tråd med de gjeldende kravene. Nedenfor lister vi opp det vi vurderer at mangler, og som tiltakshaver må dokumentere.

- Dere har erklært at kravene til varelevering ikke er et relevant tema i det søknadspliktige tiltaket. Vi er usikre på om dette er tilfellet. Tiltaket vil kanskje ikke ha behov for store eller hyppige levering, men det vil bli jevnlig leveranser av renholdsutstyr og annet nødvendig for tiltaket. Dette gjør at punktet i seg selv blir relevant og må redegjøres for.

Krav til lasteramper og varemottak

Krav til lasteramper og varemottak framkommer av arbeidsplassforskriften § 2-20 og suppleres av forskriftens kommentardel, andre aktuelle bestemmelser i forskriften og veiledninger.

Lasterampene skal merkes godt med hvor stor belastning de tåler. Opplysningene om tillatt belastning skal være synlig og lett forståelig. Lasteramper skal ha minst én utgang, og der det er teknisk mulig eller lengden på lasterampen krever det, skal det være mer enn én utgang. Lasteramper skal være sikret for å unngå at arbeidstakerne faller ned. Ved fast tippsted for last og andre områder hvor bruk av kjøretøy kan innebære særskilt fare, må det settes opp sperrer som hindrer utforkjøring.

Varemottak og atkomstveier må plasseres og utformes slik at de ikke kan føre til uheldige psykiske og fysiske belastninger, uheldige arbeidsstillinger eller tunge løft. Dette gjelder både for egne arbeidstakere og eksterne sjåfører som leverer og henter varer. Plasseringen og dimensjoneringen må ta hensyn til trafikkmengde, godsmengde og typen kjøretøy.

Størrelsen og plassering av varemottaket må med andre ord stå i forhold til virksomhetenes «produksjon». Det må være dimensjonert etter varemengde og flyt, inkludert retur av varer, tomgods, emballasje, brekkasje og lignende. Varemottak og interne transportveier bør også dimensjoneres etter det varevolumet som er forventet i fremtiden, også plass til bufferlager. For å sikre at infrastrukturen og sikkerheten rundt varemottak blir ivaretatt, bør planleggingen starte tidlig i prosjektet.

Leverandørens Utviklings- og Kompetansesenter (LUKS) har utgitt en veiledning for planlegging av varemottak – Bransjestandard for varelevering (BVL) – som beskriver standarden for en forsvarlig vareleveringssituasjon. Som hovedregel gir Arbeidstilsynet samtykke til søknader hvor BVL er fulgt. LUKS kan kontaktes for veiledning knyttet til BVL og for hjelp til å finne løsninger i konkrete saker.

Ansvar for andre enn egne ansatte

Arbeidsmiljøloven § 2-2 første ledd bokstav a) presiserer at arbeidsgiver skal sørge for at egen virksomhet er innrettet slik at også andre enn egne arbeidstakere er sikret et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Bestemmelsene innebærer at tiltakshaver har ansvar for å ivareta et fullt forsvarlig arbeidsmiljø både for egne arbeidstakere og for eksterne arbeidstakere. Dette kan for eksempel være sjåfører som benytter virksomhetens lasteramper og varemottak.

Vi gjør oppmerksom på at kravene til lasteramper og varemottak forvaltes strengt. Dere finner nærmere veiledning om kravene og hvordan de kan oppfylles, på

www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/veiledning-til-dokumentasjonskrav-ved-soknad-om-arbeidstilsynets-samtykke/krav-til-arbeidsmiljo-ved-oppforing-eller-ombygging-av-kjopesenter/#Varemottak. Her finner dere også lenker til det aktuelle regelverket.

Personalrom – garderobes

Arbeidsplassforskriften § 3-4 stiller krav til garderobes. Arbeidstilsynet har ikke mottatt tilstrekkelige opplysninger om at planen for garderobes er i tråd med de gjeldende kravene. Nedenfor lister vi opp det vi vurderer at mangler, og som tiltakshaver må dokumentere.

- Dere har erklært at kravene til garderobes ikke er et relevant tema i det søknadspliktige tiltaket. Vi er usikre på om dette er tilfellet. Som tidligere nevnt tar vi utgangspunkt i tiltakstypen i seg selv og ikke den valgte driftsformen på søknadstidspunktet. Garderobe er derfor i det minst et relevant tema som må redegjøres for.

Krav til garderobes

Arbeidsplassforskriften § 3-2 stiller krav til hvordan personalrom skal dimensjoneres og innredes. Forskriften sier blant annet at det skal tas hensyn til

- arbeidets art (bokstav a)
- det største antallet arbeidstakere som normalt bruker rommet samtidig (bokstav b)
- at virksomheten sysselsetter både kvinner og menn (bokstav d)
- at det i personalrom ikke plasseres eller installeres annet utstyr enn det som er knyttet til den naturlige virksomheten i rommet (bokstav d). Det betyr at det som hovedregel ikke er akseptert å blande ulike funksjoner, som plass til renholdsutstyr og garderobes, i samme rom.

Særskilte krav til garderobes framkommer av arbeidsplassforskriften § 3-4 og suppleres av forskriftens kommentardel, andre aktuelle bestemmelser i forskriften og veiledninger.

Alle har krav på garderobe, og hver arbeidstaker skal ha tilstrekkelig plass for å henge opp tøy o.l. Dersom forholdene gjør det nødvendig, skal det være atskilte skap for arbeidstøy og privat tøy.

Arbeidstakerne skal ha mulighet til å låse inn tøyet sitt i arbeidstiden, og der det er nødvendig, skal det i tillegg være låsbare avlukker for verdisaker. Videre skal arbeidstakerne ha tilstrekkelig plass til å skifte klær, og garderoben(e) skal ha speil, nødvendig antall sitteplasser for skifte av klær og skotøy og tilfredsstillende ventilasjon.

Virksomheten skal kunne sysselsette både kvinner og menn, og alle arbeidsplasser skal som hovedregel derfor ha atskilte garderobes.

En atskilt garderobeløsning er særlig viktig i virksomheter der arbeidstakerne

- må skifte til eller fra arbeidstøy
- arbeider med stoffer som er giftige eller helsefarlige
- arbeider med stoffer som kan medføre smittefare, avsette lukt i tøy eller liknende

I slike tilfeller må selv små virksomheter vurdere atskilte garderobes. Garderoben(e) bør ligge i tilknytning til vaskerom/dusj eller være kombinert med vaskerom.

Når det gjelder kravet til atskilte garderober, legger Arbeidstilsynet normalt ikke vekt på kjønns sammensetningen i virksomheten på søknadstidspunktet.

Vi gjør oppmerksom på at kravene til garderober forvaltes strengt. Dere finner nærmere veiledning om kravene og hvordan de kan oppfylles, på www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/veiledning-til-dokumentasjonskrav-ved-soknad-om-arbeidstilsynets-samtykke/krav-til-garderober-pa-arbeidsplassen/. Her finner dere også lenker til det aktuelle regelverket.

Personalrom – toaletter

Arbeidsplassforskriften § 3-7 stiller krav til toaletter. Arbeidstilsynet har ikke mottatt tilstrekkelige opplysninger om at planene for toaletter er i tråd med de gjeldende kravene. Nedenfor lister vi opp det vi vurderer at mangler, og som tiltakshaver må dokumentere.

- Dere har erklært at kravene til toaletter ikke er et relevant tema i det søknadspliktige tiltaket. Vi er usikre på om dette er tilfellet. Som tidligere nevnt tar vi utgangspunkt i tiltakstypen i seg selv og ikke den valgte driftsformen på søknadstidspunktet. Toaletter er derfor i det minst et relevant tema som må redegjøres for.

Krav til toaletter

Arbeidsplassforskriften § 3-2 stiller generelle krav til hvordan personalrom skal dimensjoneres og innredes. Forskriften sier blant annet at det skal tas hensyn til

- at virksomheten skal kunne sysselsette både kvinner og menn (bokstav d)
- at det i personalrom ikke skal plasseres eller installeres annet utstyr enn det som er knyttet til den naturlige virksomheten i rommet (bokstav d). Det betyr at det som hovedregel ikke er akseptert å blande ulike funksjoner, som toaletter og renholdsutstyr, i samme rom.

Særskilte krav til toaletter framkommer av arbeidsplassforskriftens § 3-7 og suppleres av forskriftens kommentardel, andre aktuelle bestemmelser i forskriften og veiledninger. Alle arbeidsplasser skal ha et passende antall toaletter, og det skal være atskilte toaletter for kvinner og menn. I små virksomheter er det imidlertid åpnet for en felles toalettløsning for kvinner og menn. Det skal være håndvask i tilknytning til toalettene.

Avstander og muligheten til å forlate arbeidsstedet uten vesentlig hinder, må legges til grunn for hvor toalettene plasseres. Toalettene bør normalt ikke ha direkte forbindelse med arbeidsrom eller spiserom. Det bør være minst ett toalett per 15 kvinner og minst ett toalett per 20 menn når det finnes tilstrekkelig med urinaler. For små virksomheter som ønsker å ha felles toalett, er det helt sentralt å vurdere hensynet til arbeidstakernes integritet og verdighet. Et handikaptaolett kan i slike tilfeller erstatte et dame- eller herretoalett.

Arbeidstilsynet legger vekt på at toalettene skal være forbeholdt arbeidstakerne. Felles toaletter med publikum, kunder, elever og pasienter aksepteres normalt ikke. Toaletter for øvrige brukergrupper kommer derfor i tillegg til de dedikerte toalettene for arbeidstakerne.

Vi gjør oppmerksom på at kravene til toaletter forvaltes strengt. Dere finner nærmere veiledning om kravene og hvordan de kan oppfylles, på www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/veiledning-til-dokumentasjonskrav-ved-soknad-om-arbeidstilsynets-samtykke/krav-til-toaletter-pa-arbeidsplassen/.

Se krav til HC-toalett på www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/veiledning-til-dokumentasjonskrav-ved-soknad-om-arbeidstilsynets-samtykke/krav-til-heis-og-handicaptaolett/. Her finner dere også lenker til det aktuelle regelverket.

Rom for renholdsutstyr

Arbeidsplassforskriften § 3-8 stiller krav til rom for renholdsutstyr.

Arbeidstilsynet har ikke mottatt tilstrekkelige opplysninger om at planene for rom for renholdsutstyr er i tråd med de gjeldende kravene. Nedenfor lister vi opp det vi vurderer at mangler, og som tiltakshaver må dokumentere.

- Dere har erklært at dere ivaretar kravene til rom for renholdsutstyr i de preaksepterte løsningene. Vi er usikre på om dette er tilfellet. De preaksepterte løsningene sier blant annet "Rommet må ha utslagsvask med varmt og kaldt vann".
- vi kan ikke se på tegningen at dette er tilfellet og ønsker derfor dokumentasjon på dette i henhold til deres erklæring.

Krav til rom for renholdsutstyr

Arbeidsplassforskriften § 3-2 stiller generelle krav til hvordan personalrom skal dimensjoneres og innredes. Forskriften sier blant annet at det i personalrom ikke skal plasseres eller installeres annet utstyr enn det som er knyttet til den naturlige virksomheten i rommet. Det betyr at det som hovedregel ikke er akseptert å blande ulike funksjoner, som renholdsutstyr og garderobeskap, i samme rom (bokstav d).

Særskilte krav til rom for renholdsutstyr framkommer av arbeidsplassforskriften § 3-8 og suppleres av forskriftens kommentardel, andre aktuelle bestemmelser i forskriften og veiledninger.

Rommet skal være innredet og utstyrt i samsvar med den planlagte rengjøringsmetoden. Det må være hensiktsmessig plassert, og hvis bygget har flere etasjer, bør det være flere slike rom, eller i det minste tappested og utslagssted i hver etasje – uavhengig av om det finnes heis.

Det må finnes skap eller særskilte rom for oppbevaring av rengjøringsmidler og liknende, enten i eller i nær tilknytning til rommet for renholdsutstyr. I tillegg må det settes av plass til det arbeidsutstyret som brukes, for eksempel moppevaskemaskin.

Rommet bør også ha utslagsvask, kaldt og varmt vann og være ventilert med undertrykk. I tillegg må rommet være stort nok til at arbeidsoppgavene som utføres her, ikke blir unødvendig belastende.

Det skal finnes rengjøringsrom med tappested også i eventuelle sidebygg, som paviljonger og brakker.

Kravene gjelder også i arbeidslokaler der søker har renholdsavtale med eksterne aktører som har med og bruker eget utstyr.

Vi gjør oppmerksom på at kravene til tilrettelegging for renhold forvaltes strengt. Dere finner nærmere

veiledning om kravene og hvordan de kan oppfylles, på

www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/veiledning-til-dokumentasjonskrav-ved-soknad-om-arbeidstilsynets-samtykke/krav-om-a-legge-til-rette-for-drift-vedlikehold-og-renhold/. Her finner dere også lenker til det aktuelle regelverket.

Personalrom – spise- og pauserom

Arbeidsplassforskriften § 3-5 stiller krav til spiserom. Arbeidstilsynet har ikke mottatt tilstrekkelige opplysninger om at planene for spise- og pauserom er i tråd med de gjeldende kravene. Nedenfor lister vi opp det vi vurderer at mangler, og som tiltakshaver må dokumentere.

- Dere har erklært at kravene til spiserom ikke er et relevant tema i det søknadspliktige tiltaket. Vi er usikre på om dette er tilfellet. Som tidligere nevnt tar vi utgangspunkt i tiltakstypen i seg selv og ikke den valgte driftsformen på søknadstidspunktet. Spiserom er derfor i det minst et relevant tema som må redegjøres for.

Krav til spise- og pauserom

Arbeidsplassforskriftens § 3-2 stiller generelle krav til hvordan personalrom skal dimensjoneres og innredes. Forskriften sier blant annet

- at det skal tas hensyn til det største antallet arbeidstakere som normalt bruker rommet samtidig (bokstav b)
- at det skal utstyres med et antall bord og stoler med rygg som er tilpasset antallet arbeidstakere (bokstav c)
- at det i personalrom ikke skal plasseres eller installeres annet utstyr enn det som er knyttet til den naturlige virksomheten i rommet (bokstav d). Det betyr at det som hovedregel ikke er akseptert å blande ulike funksjoner, som spiserom og garderobes, i samme rom.

Særskilte krav til spise- og pauserom framkommer av arbeidsplassforskriften § 3-5 og suppleres av forskriftens kommentardel, andre aktuelle bestemmelser i forskriften og veiledninger. Arbeidsplasser skal normalt ha spiserom i egne lokaler eller tilgang til tilfredsstillende lokaler utenfor virksomheten. Spiserommet skal være så stort at det gir tilfredsstillende plass til det største antallet arbeidstakere som skal spise samtidig. Det skal være hensiktsmessig innredet, og hvis det er nødvendig, skal arbeidstakerne kunne tilberede måltider der. Det kan være aktuelt å tilberede mat for eksempel ved overtid (når det ikke er mulig å få mat på annen måte), ved arbeid på skift eller ved arbeid på avsidesliggende steder. Gode hygieniske forhold er viktig.

Spiserommet må gi mulighet for pause og avkobling, og skal derfor normalt være skjermet for kunder, elever, pasienter og liknende. Hvis virksomheten har eller skal ha spiserom utenfor egne lokaler, for eksempel i en ekstern kantine, bør det være et eget pauserom i virksomhetens lokaler. Uavhengig av om det er tilgang til ekstern kantine eller eget spiserom, skal spiserommet være tilgjengelig når det er behov for det. Dette betyr at en kombinasjon av for eksempel møterom og spiserom normalt ikke er hensiktsmessig eller akseptabelt. Spiserommet skal normalt være minst 6 m², og den enkelte spiseplassen skal være minst 1,2 m².

Vi gjør oppmerksom på at kravene til spise- og pauserom forvaltes strengt. Dere finner nærmere veiledning om kravene og hvordan de kan oppfylles, på www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/veiledning-til-dokumentasjonskrav-ved-soknad-om-

[arbeidstilsynets-samtykke/krav-til-spiserom2/](#). Her finner dere også lenker til det aktuelle regelverket.

Vi fortsetter å behandle saken når vi har fått dokumentasjonen over.

Det er tiltakshaver som skal sørge for at søknaden gir alle nødvendige opplysninger, og som må ettersende den dokumentasjonen som mangler. Saksbehandlingstiden regnes fra det tidspunkt søknaden er komplett.

Om Arbeidstilsynets rett til å kreve opplysninger

Ifølge forskrift om administrative ordninger § 12-1 kan Arbeidstilsynet kreve alle opplysningene som framgår av Arbeidstilsynets søknadsskjema, og ellers alle de opplysninger som er nødvendig for at vi skal kunne vurdere om lovens krav er oppfylt i det enkelte tilfelle.

Hva skal søknaden dokumentere?

Søknaden om Arbeidstilsynets samtykke skal dokumentere at tiltaket planlegges med bygnings- og utstyrsmessige løsninger som er i samsvar med kravene i regelverket, slik at arbeidstakernes sikkerhet, helse og velferd ivaretas. Arbeidslokalene og arbeidsplassene skal være tilpasset arbeidets art, særskilte risikoforhold ved driften og den enkelte arbeidstakers behov. Kravene til personalfasiliteter skal ivaretas.

Kommunen kan ikke gi igangsettingstillatelse uten vårt samtykke

Merk at kommunen ikke kan gi igangsettingstillatelse uten samtykke fra Arbeidstilsynet, jf. plan- og bygningsloven §§ 21-4 og 21-5.

Vi sender derfor kopi av dette brevet til KARMØY kommune for å gjøre oppmerksom på at dere ikke har fått Arbeidstilsynets samtykke etter arbeidsmiljøloven § 18-9.

Dere kan klage

Dere kan klage dersom dere mener at dere ikke har plikt eller lovlig adgang til å gi de opplysningene vi spør etter, jf. forvaltningsloven § 14. Fristen for å klage er tre dager fra dere mottar dette brevet.

For mer informasjon om klageinstans, framgangsmåte ved klage, retten til å se dokumentene i saken og søksmål, se www.arbeidstilsynet.no/klage/. Dere kan ikke reise søksmål før klageadgangen er prøvd, jf. forvaltningsloven § 27b.

Gi informasjonen videre til arbeidsmiljøutvalget, verneombudet eller ansattes representant

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstakerne medvirker i samtykkebehandlingen. Arbeidsmiljøutvalget og verneombudet har formelle roller som skal sikre slik medvirkning. Vi ber dere derfor om å gjøre arbeidsmiljøutvalget kjent med dette brevet. Hvis virksomheten ikke har arbeidsmiljøutvalg, ber vi dere

om å gjøre verneombudet kjent med brevet. Har dere inngått avtale om annen ordning enn å ha verneombud, skal dere gi kopi av brevet til ansattes representant.

Hvis tiltakshaver er utleier, skal dere gi en kopi av brevet til alle arbeidsgivere som er leietakere. Dette for at de skal kunne orientere egne arbeidsmiljøutvalg, verneombud eller ansattes representant.

Se arbeidsmiljøloven § 7-2 annet ledd bokstav c) og forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 2-2 tredje ledd bokstav a).

Mer informasjon?

Dere finner mer informasjon om Arbeidstilsynets samtykke og krav til det fysiske arbeidsmiljøet på www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/.

Send dokumentasjon via eDialog

Bruk eDialog hvis dere skal sende oss dokumentasjon eller svare på dette brevet. Oppgi referansenummer 2023/26183. Les mer om eDialog på www.arbeidstilsynet.no/post/.

Med hilsen
Arbeidstilsynet

Tommy Pedersen
seksjonsleder

Lars Normann Hartz
inspektør

Dette brevet er elektronisk godkjent.

Kopi til:

NORTH ARK AS
KARMØY KOMMUNE

Postboks 3
Postboks 167

4291
4291

KOPERVIK
KOPERVIK